

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT H. MAYRAS FREMSAT DEN 14. DECEMBER 1978 ¹

Høje Ret.

I — Jeg skal tillade mig samlet at fremlægge mine forslag til afgørelse i disse to sager. Der er tale om spørgsmål, som er blevet stillet af den samme ret, som er opstået under sager mellem det samme selskab og den samme administrative myndighed, som har været behandlet under den samme mundtlige forhandling og, endelig, som vedrører den samme nationale lovgivning.

Det er, så vidt jeg ved, første gang, Domstolen har skullet påkende en sag vedrørende den franske handelsretlige lovgivning på alkoholområdet. Der kan dog ikke være tale om inden for rammerne af de foreliggende præjudicielle sager at foretage en udtømmende analyse af denne lovgivnings yderst teknisk prægede regler, da den franske regering hverken er fremkommet med skriftlige eller mundtlige indlæg i sag nr. 2 (119/78).

Administrationen af denne lovgivning varetages af Service des alcools, en myndighed gennem hvilken staten »direkte eller indirekte kontrollerer, leder eller øver mærkbar indflydelse på indførsel eller udførsel mellem Medlemsstaterne« (EØF-traktatens artikel 37, stk. 1, 2. pkt); den udgør et »statsligt handelsmonopol« som omhandlet i artikel 37, stk. 1, 1. pkt.

Denne lovgivning var — og er stadig — af en sådan karakter, at den må ændres inden for rammerne af EØF-traktaten.

Statens monopol omfatter — til forskel fra tobaksmonopolet — ikke fremstilling af alkohol, men køb og salg af visse former for alkohol; på denne måde

kontrolleres og reguleres produktionen. Staten fremstiller ikke selv ethylalkohol, men forpligter producenterne til at overdrage sig deres produktion på visse betingelser; til gengæld betaler monopolmyndigheden producenterne en såkaldt »prise en charge« (»overtagelsespris«), udregnet på grundlag af en af myndigheden fastsat basispris, der skal dække den gennemsnitlige fremstillingspris for en hektoliter alkohol.

Visse former for alkohol er forbeholdt staten og må kun opkøbes af den. Det drejer sig hovedsagelig om destillater med stor alkoholstyrke, industrialalkohol, syntetisk alkohol og alkohol på grundlag af druer, æbler og pærer, bortset fra alkohol fremstillet af autoriserede hjemmebrændere (bouilleurs de cru) eller alkohol, som har en kontrolleret eller lovreguleret oprindelsesbetegnelse. Der består altså en pligt til at overdrage produktionen af visse former for alkohol, som ikke kan drikkes i ubearbejdet tilstand, hvilket svarer til et fremstillingsmonopol.

Denne ordning er fastsat i artikel 358 i den almindelige afgiftslov (Code général des Impôts), som stammer fra en lov af 13. januar 1941, og som er en af de bestemmelser, som interesserer den nationale ret, der har indbragt sagen for Domstolen. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Produktionen af ethylalkohol er forbeholdt staten ved Service des alcools med undtagelse af:

1. spirituosaa, som ikke har karakter af destillater:

¹ — Oversat fra fransk.

- a) som er fremstillet af autoriserede hjemmebrændere eller for disses regning inden for de tilladte grænser;
- b) som fremkommer ved destillation af frisk frugt med undtagelse af æbler, pærer og druer eller disses biprodukter;
- c) som har ret til en kontrolleret eller lovreguleret oprindelsesbetegnelse;

2. gin ...».

Service des alcools køber den forbeholdte alkohol inden for rammerne af visse kontingenter til priser, der er fastsat ved ministeriel bekendtgørelse. Monopolet omfatter også salget af forbeholdt alkohol, som Service des alcools videre-sælger i uforandret tilstand eller efter rektifikation. Denne ordning er gennemført ved en lovgivning, som omfatter fremstilling og transport af alkohol, og de virksomheder, som fremstiller alkohol, der kan være omfattet af monopolet, er underkastet kontrol af Contributions indirectes (den kompetente myndighed vedrørende indirekte beskatning).

Under den forudsætning, som jeg straks skal gøre rede for, er det imidlertid muligt ved særlig bestemmelse fra Service des alcools at få fri rådighed over visse former for alkohol. Det drejer sig især om spirituousa med en kontrolleret eller lovreguleret oprindelsesbetegnelse og spirituousa destilleret på grundlag af friske frugter (æbler, pærer og druer) eller disses biprodukter. Selv om der består en forpligtelse til at overdrage produktionen af visse former for alkohol, som kan forbruges i uforandret tilstand til en garanteret pris og uden mulighed for tilbagekøb, kan disse spirituousa frit sælges mod betaling af en »soulte«.

Udover forbudet mod import af fordråber indeholder den franske lovgivning i artikel 268 i bilag II til Code Général des Impôts (CGI) — en gennemførelsesbestemmelse i form af en bekendtgørelse fra Conseil d'Etat nr. 74/91 af 6. februar

1974 (artikel 2) — et forbud mod destillation af »ethvert indført råstof«:

»Destillation af ethvert indført råstof med undtagelse af andre friske frugter end æbler, pærer og druer er forbudt«.

Dette er den anden bestemmelse, som interesserer den nationale ret.

Jeg skal herefter gå over til de for den nævnte »soulte« gældende regler.

Før 1974 fandtes ingen hjemmel i loven til at gøre undtagelse fra reglen i artikel 358 om overdragelse af produktionen til staten. Fra den 1. april 1974 og indtil den 29. juli 1977 kunne producenterne imidlertid frigøre sig fra statens produktionsmonopol og beholde den fri rådighed over visse spirituousa under forudsætning af, at de betalte en »soulte«.

Ved bekendtgørelsen af 6. februar 1974 indførtes nemlig en artikel 269 i lovens bilag II med følgende ordlyd:

»Service des alcools kan på anmodning give producenterne fri rådighed over visse former for alkohol, som er forbeholdt staten, mod betaling af en »soulte«, som ikke må overstige forskellen mellem den højeste salgspris for statens alkohol og den laveste købspris for alkohol, fremstillet af landbrugsprodukter, fra det foregående produktionsårs kontingenter ...».

I medfør af bekendtgørelsen af 25. juli 1977 afløstes denne bestemmelse med virkning fra den 29. juli 1977 af følgende regler:

»Service des alcools kan på anmodning give producenterne fri rådighed over den alkohol, som er forbeholdt staten, mod betaling af en »soulte«, som ikke må overstige forskellen mellem den højeste salgspris for statens alkohol og den laveste

købspris for alkohol, fremstillet af landbrugsprodukter, fra det foregående produktionsårs kontingenter. Disse regler finder ligeledes anvendelse på importører af de samme former for alkohol, når disse har oprindelse i og hidrører fra medlemsstaterne i Det europæiske økonomiske Fællesskab eller har oprindelse i tredjeland og er bragt i omsætning i en af medlemsstaterne.«

Artikel 2 i bekendtgørelsen af 25. juli 1977 om salgsprisen for alkohol forbeholdt staten lyder således:

»normalsalgsprisen for alkohol forbeholdt staten ... udgøres af en basispris og et tillæg, som svarer til den i artikel 269 i tillæg II til Code Général des Impôts, omhandlede »soulte«.

Muligheden for tilbagekøb er således blevet udvidet til alle former for forbeholdt alkohol. Producenter af ethylalkohol kan uden forudgående tilladelse råde frit over deres produktion mod betaling af »soulte«. Det er utvivlsomt, at denne ændring er blevet foretaget af hensyn til reglerne i EØF-traktatens artikel 37.

II — De to sager, som har givet anledning til nærværende forelæggelsesken-delser fra tribunal de grande instance de Lure, har følgende baggrund: aktieselskabet Distilleries Peureux er ikke »autoriseret hjemmebrænder« (»bouilleur de cru«); det driver i Fougères en stor industrivirksomhed, som i hovedsagen producerer alkohol, fremstillet på grundlag af frugt; det er omfattet af den særlige lovgivning om »industriestillierier, som forarbejder stenfrugter og stenfrugtsopløsninger«. Til dette formål anvender det såvel råstoffer af national oprindelse som frugt, nedlagt i alkohol, hidrørende fra Fællesskabets stater og fra andre lande.

Firmaet Peureux på én gang indfører, fremstiller og udfører poire Williamdestillater.

Dette produkt synes at udlede sit navn af »Bon-Chrétien Williams«, en pære-

træssort, som bærer dessertfrugt (frugt, som kræver anvendelse af kniv), som kommer fra England, og som skal indpodes. Da denne drik, til forskel fra pærecider, fremstilles på grundlag af beske, rå pærer, fremgår forbindelsen mellem denne frugt og »pærebrændevin« ikke umiddelbart, medmindre betegnelsen »poire William's-spiritus« (»eau-de-vie de poire William«) hidrører fra det forhold, at drikken til tider indeholder en »poire William's«-pære.

I handelen findes især følgende »specialiteter« på flaske: Poire William 45° »La Duchesse«, Poire William »Grundbacher«, Poire William 45° »Klosterwald«, Poire Williamine 43° »Morand«, et schweizisk produkt.

Pæredestillater med en alkoholstyrke på mere end 57 rumfangsprocent fremstilles især i Italien. Der fremstiller og sælger destilleriet L. Psenner de Termeno (Bolzano) »Fine Eau-de-vie de Poire William's«, 40°, i flasker à 0,75 liter og et »distillat de poire William's«, 40°, i flasker à 0,50 liter, som indeholder en rå pære.

Det synes at dreje sig om almindeligt holdte eller opfundne betegnelser som, i hvert fald i Frankrig, intet har at gøre med de frugtbrændevine, som på traditionel og håndværksmæssig vis fremstilles i visse østlige områder. I det væsentlige findes der ingen oprindelsesbetegnelse for »poire William eller William's« i Frankrig; kun visse specialprodukter fra Alsace falder ind under denne ordning.

I fransk ret er nemlig betegnelsen »eau-de-vie de poire«, uden tilføjelser, forbeholdt spiritus, som udelukkende fremkommer ved gæring og ved destillation af denne frugt. Denne spiritus mister enhver ret til betegnelsen, når den som følge af en rektifikation, efter destillationen, har mistet sin særlige karakter.

Betegnelsen er dog anvendelig på blandinger af disse spirituosas eller blandinger mellem disse spirituosas og frugtalkohol eller industrialalkohol på den betingelse, at den for blandingen anvendte betegnelse følges af en betegnelse, som differentierer blandingen fra den spiritus, hvis betegnelse anvendes.

Der eksisterer ingen fællesskabsdefinition af, hvad der skal forstås ved »pærespiritusk«. I Kommissionens forslag til forordning om den fælles markedsordning for ethylalkohol fremstillet af landbrugsprodukter og om supplerende bestemmelser for ethylalkohol, som ikke er fremstillet af landbrugsprodukter og for visse alkoholholdige produkter, fremlagt for Rådet den 6. marts 1972, defineres kernefrugtspiritus som spiritus fremstillet ved destillation udelukkende af gæret most fra disse frugter, som når den forlader destillationsapparatet indeholder maksimalt 80 % G.L., og som tilfredsstiller kravene i listen over analytiske specifikationer. Denne definition er ikke gentaget i Kommissionens ændrede forslag til forordning om den fælles markedsordning for ethylalkohol fremstillet af landbrugsprodukter og om supplerende bestemmelser for visse produkter, der indeholder ethylalkohol, forelagt for Rådet den 7. december 1976.

Selskabet Peureux destillerede i øvrigt i 1976 »appelsiner, nedlagt i alkohol«, indført fra Italien, tilsyneladende under position 20.06 B I i den fælles toldtarif. Jeg ved ikke nøjagtigt, i hvilken form og under hvilken betegnelse dette produkt skulle markedsføres. Ifølge selskabet Peureux's indlæg havde det til hensigt at frembringe en spiritus »af typen Cointreau«. Som retten ved, fremstilles den rigtige Cointreau i Angers. Da selskabet anmodede afgiftsmyndigheden (Administration des Contributions indirectes) om at bekræfte dets ret hertil, svarede denne den 1. marts 1977, at reglerne i artikel 268 i tillæg II til CGI var til hinder for destillation på nationalt område af dette emne. De selskabet på grund af denne destillation blev afkrævet det dobbelte

af de ikke erlagte afgifter (hvilket er mere end 17 millioner francs), anmodede selskabet Peureux tribunal de grande instance de Lure om at annullere denne administrative afgørelse.

Så at sige gående til modangreb, har selskabet Peureux indstævnet den franske forvaltning til tilbagebetaling af et beløb på i alt 399 435 francs, som selskabet havde betalt mellem den 6. februar 1970 og den 6. oktober 1976 som »soult« for destillationen af sin produktion af poire William's brændevin, hvorover det havde anmodet om og fået fri rådighed.

Efter at have fastslået, at sagsøgerens krav var forældet, for så vidt angår de førend den 31. december 1974 betalte beløb, har tribunal de grande instance de Lure indbragt følgende spørgsmål for Domstolen: »Er det efter den 1. januar 1975 eller en senere dato foreneligt med Rom-traktatens artikel 37, som forbyder enhver forskelsbehandling af EØF-medlemsstaternes statsborgere med hensyn til indførsel og udførsel, at der findes et fransk statsmonopol på fremstilling af visse former for spiritus såsom »poire William«, hvilket medfører, at der skal erlægges en tilbagekøbsafgift til staten, når producenterne får dispositionsret over denne spiritus« (Sag 86/78).

Den samme ret spørger vedrørende sag 119/78: »Er forbudet mod, at der i Frankrig foretages destillation af nogen form for importeret råstof, bortset fra andre friske frugter end æbler, pærer og vindruer (artikel 268 i bilag II til den almindelige afgiftslov) foreneligt med Rom-traktaten, navnlig artikel 10 og artikel 37 eller andre bestemmelser i denne traktat vedrørende tredjelandsproduktets frie bevægelighed og omsætning, specielt for så vidt angår destillation af appelsiner, nedlagt i alkohol, og med oprindelse i Italien.«

Vedrørende disse to spørgsmål bør endvidere bemærkes:

1. at Kommissionen i besvarelse af et skriftligt spørgsmål af 19. april 1978 har meddelt, at undersøgelsen af reglerne i bekendtgørelse nr. 77/842 af 27. juli 1977 — som i øvrigt stadig skulle være genstand for lovgivningsmæssige foranstaltninger — stadig pågår. Jeg ved ikke, hvor langt denne undersøgelse er kommet;
2. at forbudet mod destillation af appelsiner, nedlagt i alkohol, i december 1977 har været genstand for en stillingtagen fra Kommissionens side, og at Kommissionen, i mangel af et tilfredsstillende svar herpå fra den franske regering, i foråret dette år har besluttet at indlede en procedure i henhold til traktatens artikel 169. I sine mundtlige indlæg har Kommissionen bemærket, at de franske myndigheder i deres brev af 2. oktober 1978 har vist sig at være klar over nødvendigheden af, at der foretages passende ændringer i den omhandlede lovgivning, og har meddelt, at et lovforslag er under forberedelse.

III — Førend indvirkningen af EØF-traktatens artikel 37 på den franske lovgivning undersøges — for så vidt denne lovgivning hjemler en forpligtelse til overdragelse til monopolet, herunder modstykket, »soulten«, som betales for

frigørelse fra denne forpligtelse, og for så vidt den forbyder destillation af ethvert indført råstof med undtagelse af andre friske frugter end æbler, pærer eller druer — vil det være hensigtsmæssigt at undersøge, om denne bestemmelse i traktaten forbyder det, som man er blevet enige om at kalde »omvendt forskelsbehandling«, idet sagsøgeren i hovedsagen under den første sag klager over at være offer for en sådan forskelsbehandling, og om artikel 37 stadig er virksom med hensyn til tilfælde som dem, der er indbragt for den nationale domstol under de to hovedsager.

1. Artikel 7 forbyder inden for traktatens anvendelsesområde og med forbehold af dennes særlige bestemmelser al forskelsbehandling, der udøves på grundlag af nationalitet.

Spørgsmålet er altså, om traktaten generelt forbyder det, som kaldes »omvendt forskelsbehandling«.

Domstolen har haft lejlighed til at tage stilling til dette problem inden for området social sikring. I Domstolens dom, Kenny, af 28. juli 1978 har Domstolen udtalt (præmis nr. 18): »Forbudet i traktatens artikel 7 og 48, hvorefter ingen medlemsstat inden for traktatens anvendelsesområde må anvende sine retsregler forskelligt ud fra et nationalitetskriterium, omfatter ikke den eventuelle forskelsbehandling, der skyldes manglende overensstemmelse mellem de forskellige medlemsstaters lovgivninger, når disse finder anvendelse på alle, der henhører under deres anvendelsesområde, efter objektive kriterier og uden hensyn til nationalitet«.

Jeg har selv i mit forslag til afgørelse i sagen Thieffry (Sml. 1977, s. 780) anført, at traktatens artikel 52 vedrørende den

frie etableringsret var uforenelig med sådan forskelsbehandling, og generaladvokat Reischl (Knoors-sagen, 115/78) samt generaladvokat Warner (Auer-sagen, 136/78) har i forgårs forsvaret samme standpunkt.

Inden for det område, som er af interesse for den nationale ret, er forbudet i artikel 7 konkretiseret i bestemmelserne i artikel 37, stk. 1, subsidiært i artikel 95. Vedrørende artikel 37, stk. 2, har generaladvokat Duthillet de Lamothe i sit forslag til afgørelse i Cinzano-sagen (Sml. 1970, s. 231) anført, at denne bestemmelse, »selv om den indeholder forbud mod enhver ny foranstaltning, som medfører forskelsbehandling af importørerne, ikke er til hinder for afskaffelsen af forskelsbehandling, der skader de indenlandske producenter«.

På sin side mente generaladvokat Warner i sit forslag til afgørelse i Manghera-sagen (Sml. 1976, s. 106) under hensyn til, at artikel 37 er placeret i kapitlet om ophævelse af de kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne, at den forskelsbehandling, som artikel 37 omfatter, må »være forskelsbehandling af varer, som produceres eller afsættes af andre medlemsstaters statsborgere«.

Vedrørende artikel 95 har Domstolen ved Steinike-dommen af 22. marts 1977 bestemt, »at artikel 95 har til formål at ophæve direkte eller indirekte forskelsbehandling af indførte varer, men ikke at placere disse i en privilegeret skattemæssig situation i forhold til indenlandske varer« (Sml. 1977, præmis 30, s. 614).

Selv hælder jeg til den antagelse, at artikel 37 under hensyn til ordene »således at enhver forskelsbehandling af medlemsstaternes statsborgere med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår er udelukket«, omfatter forskelsbehandling på grundlag af produktionens geografiske placering uanset produktets oprindelse. I virkeligheden er en forskelsbehandling på grundlag af produkternes oprindelsessted ikke mindre kritisabel

end en forskelsbehandling på grundlag af producenterens nationalitet; selv om denne kan anses for »rent national«, er forskelsbehandling ikke uden enhver sammenhæng med forhold i en anden medlemsstat; den befinder sig altså herved i en fællesskabsmæssig sammenhæng. Jeg skal dog imidlertid straks tilføje, at afskaffelsen af omvendt forskelsbehandling kun vil kunne opnås inden for rammerne af en fælles markedsordning eller gennem tilnærmelse eller harmonisering af lovgivningerne.

2. Jeg skal herefter gå over til spørgsmålet om, hvorvidt artikel 37 stadig er virksom.

I sine skriftlige indlæg har Kommissionen forsvaret den opfattelse, således som den allerede gjorde det i Hansen-sagen, hvori Domstolen har afsagt dom den 10. oktober 1978, og således som den har gjort det i endnu en Hansen-sag, nr. 91/78, hvori Domstolen snart skal afsige dom, at det efter udløbet af EØF's overgangsperiode ikke længere er artikel 37, som finder anvendelse på foranstaltninger, som ikke vedrører monopolernes enerettigheder, men derimod artiklerne 12, 30-34, 95 og efter omstændighederne 92. Subsidiært støtter den den opfattelse, at artikel 37 ikke længere finder anvendelse, fordi den franske ordning, uanset den endnu udgør et produktionsmonopol, må siges at være blevet tilpasset i medfør af bekendtgørelse nr. 77/842 af 25. juli 1977 og ikke længere udgør et

handelsmonopol i den i artiklen forudsatte forstand. Kun retten til produktion af alkohol forbliver underkastet monopol under forudsætning af, at dette er foreneligt med princippet om de frie varebevægelser mellem medlemsstaterne.

Imidlertid anfører den i sine mundlige indlæg, hvis jeg ikke tager fejl, at dersom et statsligt monopol på trods af artikel 37, stk. 1, fortsætter med at udøve eneretigheder vedrørende indførsel, udførsel og handel efter overgangsperiodens udløb, vil denne regel som specialregel være anvendelig med hensyn til foranstaltninger, som, i mangel af et sådant organ, normalt ville være omfattet af artiklerne 12, 30 eller 95.

Dette spørgsmål er blevet undersøgt af generaladvokat Capotorti i dennes forslag til afgørelse af 4. juli 1978, s. 10 og 11, i Hansen-sagen (den tidligere nævnte dom af 10. 10. 1978).

Det er mit indtryk, at Domstolen endnu ikke udtrykkeligt har taget stilling til dette spørgsmål, uanset at den i denne dom (præmis 13) har udtalt: »det er derfor hensigtsmæssigt først at undersøge det af den nationale ret rejste spørgsmål ud fra den fiskale bestemmelse i artikel 95 på grund af dennes generelle karakter og ikke ud fra artikel 37, som er en særlig bestemmelse for statslige monopoler; dette er så meget desto mere begrundet, som artikel 37 hviler på samme princip som artikel 95, nemlig fjernelsen af enhver forskelsbehandling i samhandelen mellem medlemsstater«.

Imidlertid hedder det i Domstolens dom, Miritz, af 17. februar 1976 (Sml. s. 228, præmis 8): »Artikel 37, stk. 1, vedrører ikke kun de kvantitative restriktioner, men forbyder enhver forskelsbehandling af medlemsstaternes statsborgere med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår fra overgangsperiodens udløb; det følger heraf, at den ikke kun gælder for de ind- og udførsler, som monopollet direkte angår, men også omfatter enhver disposition, som står i forbindelse med dets eksistens, og som indvirker på samhandelen

mellem medlemsstater med bestemte varer, uanset om disse er underlagt monopol (formuleringen er en ordret gentagelse af præmis 5 i rettens dom, Cinzano, af 16. 12. 1970, Sml. s. 231), og således omfatter afgifter, som medfører en forskelsbehandling til skade for indførte produkter i forhold til de indenlandske produkter, som er underlagt monopol«.

Det afgørende kriterium i denne henseende er det forhold, at visse foranstaltninger, som har sammenhæng med monolets eksistens, har virkninger på samhandelen mellem medlemsstaterne. Men de foranstaltninger, som sagsøgerne i hovedsagen kritiserer for at indvirke på deres omsætning, er direkte forbundet med monolets eksistens. Jeg må altså udtrykke de stærkeste forbehold over for Kommissionens måde at anskue sagen på. Hvis afskaffelsen af den forskelsbehandling, som er det direkte resultat af bestemmelser, som finder anvendelse på produkter under monopollet, kunne opnås gennem de traktatbestemmelser, som forbyder afgifter eller foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner (artiklerne 30-34) eller afgiftsmæssig forskelsbehandling (artikel 95), ville artikel 37 være overflødig. Denne artikels anvendelsesområde begrænser sig altså ikke til forfølgelsen og virkeliggørelsen af dette ene mål. Denne bestemmelse har til formål at tilpasse monopolerne, hvilken tilpasning selv, i henhold til ordlyden af bestemmelsens stykke 3, »skal tilpasses den i artiklerne 30-34 foreskrevne fjernelse af kvantitative restriktioner for de samme varer«.

Kommissionens egen holdning vidner om en vis usikkerhed med hensyn til, fra hvilken dato denne ændring skulle være indtrådt. Logisk set skulle dette være sket fra den 1. januar 1970 at regne. Men

ændringen skulle ifølge Kommissionen snarere være indtrådt at regne fra juli måned 1977. Af det svar, den har afgivet den 13. december 1977 på et skriftligt spørgsmål, fremgår det, at tilpasningen af den franske handelsretlige lovgivning vedrørende alkohol ikke pr. den dato var endelig, og at Kommissionens undersøgelse af den ikke var afsluttet.

Jeg tvivler stærkt på, om alle statslige handelsmonopoler — det franske alkoholmonopol især, men i øvrigt også det tyske monopol, hvis jeg må tillade mig denne bemærkning — i det omfang, hvori de omfatter regler med tilsvarende virkning som en national markedsordning, så sent som i juli 1977 er blevet tilpasset på den i artikel 37, stk. 1, nævnte måde, og at monopolerne som sådan er ophørt med at eksistere ved afskaffelsen af enerettighederne til indførsel, udførsel og salg.

I besvarelse af 21. maj 1976 af et skriftligt spørgsmål udtalte Kommissionen, at »da Frankrig ikke som følge af dommene 45/75 (Rewe) og 91/75 (Miritz) endnu har truffet passende foranstaltninger med henblik på at bringe sit spiritusmonopol i overensstemmelse med EØF-traktatens krav, og især dens artikel 37, har Kommissionen den 12. april 1976 indledt en procedure om traktatsbrud i henhold til traktatens artikel 169 mod denne medlemsstat«. Der findes intet i sagsakterne, som gør det muligt at vide noget om, på hvilket stadium denne procedure befinder sig.

Det synes mig derfor yderst farligt at indlemme artikel 37 i museet for overflødige bestemmelser. Denne artikel må derfor forblive anvendelig i sin helhed.

3. I denne forbindelse må et fundamentalt synspunkt ikke glemmes. Det er sikkert, at det franske spiritusmonopol, ved siden af sin fiskale rolle, som jeg skal vende tilbage til, »indebærer en regulering, der tilsigter at lette afsætningen eller sikre en bedre udnyttelse af landbrugsprodukter« i den i artikel 37, stk. 4,

omhandlede betydning. Det er fortsat forpligtet til inden for rammerne af visse kontingenter at købe ethylalkohol fremstillet af landbrugsprodukter, og at sikre afsætningen og udnyttelsen deraf med henblik på at garantere producenterne en vis levestandard. Den 22. december 1969 udtalte Kommissionen, at »det er umuligt at adskille den endelige tilpasning af monopollet fra den forudsatte etablering af en fælles markedsordning for ethylalkohol fremstillet af landbrugsprodukter«. I besvarelsen af et skriftligt, parlamentarisk spørgsmål udtalte Kommissionen den 28. april 1971 endvidere, at »den endelige tilpasning af det franske og det tyske spiritusmonopol beror på etableringen af en fælles markedsordning for ethylalkohol fremstillet af landbrugsprodukter«.

Det er ikke nødvendigt at minde om, at den omhandlede fælles ordning endnu ikke er kommet til eksistens, og at den franske spiritusordning på nuværende tidspunkt med sikkerhed endnu ikke er blevet tilpasset på en sådan måde, at den ikke længere udgør en national landbrugsordning, dette under hensyn til de eksportstøtteforanstaltninger, den især omfatter.

Som bevis skal jeg alene fremføre de af Kommissionens afgørelser, som tillader opkrævningen af en afgift, som har til formål at udligne »påvirkningen i konkurrencemæssig henseende« af lignende produkter fra de andre medlemsstater på grund af det forhold, at det franske monopol indebærer en regulering med tilsvarende virkning som en national markedsordning.

I sin forordning nr. 1407/78 af 26. juli 1978 gør Kommissionen opmærksom på følgende: »Forskellen mellem de priser, der konstateres på det franske marked og på de tyske, belgiske, luxembourgske og nederlandske markeder, skyldes især den prispolitik, som de franske myndigheder fører; denne politik består i at sælge landbrugsalkohol bestemt til udførsel til den gennemsnitspris, der ligger betydeligt under prisen for tilsvarende alkohol, der er bestemt til konsum på det franske hjemmemarked; denne prispolitik gælder dog ikke for alkohol, som producenterne på anmodning kan råde frit over i henhold til den nye ændring af den økonomiske ordning for alkohol i Frankrig; den anfører endvidere »at Rådet endnu ikke i henhold til traktatens artikel 42 [har] afgjort, om traktatens bestemmelser vedrørende statsstøtte kan anvendes på ethanol fremstillet af landbrugsprodukter ...«, hvilket i bedste fald vil kunne gøres inden for rammerne af en forordning om en fælles markedsordning for dette produkt, og at »såfremt Frankrig opretholder sin støtte til udførsel af alkohol, kan de heraf følgende vanskeligheder kun imødegås ved, at der i henhold til traktatens artikel 46 fastsættes en afgift, der skal pålægges de franske udførsler med henblik på genoprettelse af ligevægten«.

Jeg mener også, at den prisforskel, som Kommissionen nævner, er resultatet af den franske ordning for alkohol set som et hele, en ordning, som ifølge Kommissionen burde have været »neutral« efter den 1. januar 1970, den 1. april 1974 eller den 29. juli 1977.

Men, med al respekt for Kommissionen og dens argumentation, er det ikke min opfattelse, at en tilladelse til opkrævning af en udligningsafgift er det adækvate middel i denne situation.

Hvis det var rigtigt, således som Kommissionen mener, at hindringerne eller forskelsbehandlingen, som den franske spiritusordning indebærer, var i direkte modstrid med bestemmelserne i trakta-

tens artikler 30-34 og 95 efter den 1. januar 1970, den 1. april 1974 eller den 29. juli 1977, ville artikel 46 heller ikke finde anvendelse efter en af disse tre datoer. Dette er, i det mindste indtil nu, de betydeligste forfatteres opfattelse. Domstolen har ved dom af 20. april 1978, *Commissionaires Réunis*, udtrykkeligt fastslået, at artiklerne 45 og 46 udtrykkeligt »vedrører ... den midlertidige opretholdelse af nationale markedsordninger under overgangsperioden, indtil disse afløses af fælles ordninger, ...«.

Tværtimod forholder det sig således, at henvisningen til artikel 46 falder fuldstændigt i tråd med artikel 37, stk. 3, andet afsnit, som bestemmer: »Såfremt en vare kun er underkastet et statsligt handelsmonopol i en eller flere af medlemsstaterne, kan Kommissionen bemyndige de andre medlemsstater til, så længe den i stykke 1 nævnte tilpasning ikke har fundet sted, at anvende beskyttelsesforanstaltninger på de vilkår og i den nærmere udformning, som den fastsætter«. Dette synes mig at være bevis for, at tilpasningen faktisk ikke endnu er gennemført.

Jeg skal tilføje følgende bemærkninger:

I artikel 33 i det forslag til forordning om alkohol, som af Kommissionen forelagdes for Rådet den 7. december 1976, forbydes produktions- og handelsmonopoler, for så vidt angår alkohol fremstillet af landbrugsprodukter, og handelsmonopoler for så vidt angår alkohol, som ikke er fremstillet af landbrugsprodukter, da produktionen af sidstnævnte produkt varetages af virksomheder, som befinder sig i en konkurrencesituation. Men, hvis tilpasningen i henhold til trak-

tatens artikel 37 var blevet foretaget, ses en sådan bestemmelse ikke at have noget formål.

Endelig har Rådet ved sin resolution af 28. december 1972 tilkendegivet, at efter dets mening må foranstaltninger med henblik på i overensstemmelse med bestemmelserne i protokol nr. 19 til tiltrædelsesakten at sikre den effektive ydelse af eksportrestitutioner til alkoholholdige drikkevarer fremstillet af korn træffes samtidig med den fremtidige forordning på alkoholområdet. At dette ikke er sket, er ikke ensbetydende med, at protokollen har mistet enhver interesse.

Jeg mener altså, at artikel 37 stadig er anvendelig i sin helhed, og at der især stadig er grund til ved anvendelsen af reglerne i artikel 37, stk. 4, at sikre »tilsvarende garantier for de pågældende producenters beskæftigelse og levestandard, når der tages hensyn til det tempo, hvori den mulige tilpasning og nødvendige specialisering kan gennemføres« — en formulering, som er identisk med den, der er anvendt i artikel 43, stk. 3, litra a) — for at en fælles ordning kan afløse de nationale ordninger. Dette synes mig at være den eneste mulighed for at undgå de betydelige vanskeligheder, som rejser sig af den finanspolitiske eller den »paraskattepolitiske« udformning, som alkoholstøtteordningerne i Frankrig og i Forbundsrepublikken Tyskland har for at bøde på mangelen på en fælles markedsordning samtidig med, at ordlyden af de bestemmelser, som forbyder kvantitative restriktioner, overholdes, og dette i henseende til traktatbestemmelserne om de betingelser, hvorunder en statsstøtte (artiklerne 92-94) kan anses for at være meddelt Kommissionen i rette tid og i henseende til de fiskale bestemmelser (artiklerne 96-99).

Domstolen har ganske vist i sin dom, Manghera, af 3. februar 1976 (Sml. s. 100) udtalt, »at den i stykke 1 pålagte forpligtelse skal sikre overholdelsen af den grundlæggende regel om de frie varebevægelser i det samlede fællesmarked,

især ved at kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkninger i samhandelen mellem medlemsstaterne ophæves« (præmis 9);

»denne målsætning ville ikke kunne gennemføres, hvis der i en medlemsstat med et handelsmonopol ikke var sikret fri bevægelighed for varer fra andre medlemsstater, som svarer til varer, der falder ind under monopollet« (præmis 10).

Imidlertid var synspunktet »markedsordning for alkohol« ikke inddraget under den nævnte sag; som generaladvokat Warner anførte i sit forslag til afgørelse (Sml. 1976, s. 104) er »der ikke ... noget, der tyder på, at det italienske tobaksmonopol overhovedet tjener eller har tjent italienske tobaksavlere interesser«. Den landbrugsmæssige faktor er imidlertid af fundamental betydning i de nu foreliggende sager.

Nogle dage senere udtalte Domstolen i sin dom, Rewe, af 17. februar 1976 (Sml. s. 196), at »forbudet mod enhver form for forskelsbehandling på dette område, [dvs. vedrørende forsynings- og afsætningsvilkår for varer, fremstillet eller bragt i omsætning af statsborgere fra forskellige medlemsstater] efter overgangspe-riodens udløb er en præcis forpligtelse, hvis opfyldelse skal lettes, men ikke være betinget af iværksættelsen af den omhandlede gradvise tilpasning« (præmis 24).

I Miritz-dommen af samme dato (Sml. s. 228) har Domstolen udtalt: »uden at

kræve afskaffelse af nævnte monopoler foreskriver denne bestemmelse ubetinget, at de skal tilpasses således, at den anførte forskelsbehandling er udeklukket for overgangsperiodens udløb«. Domstolen har derefter gentaget præmis 9 i Manghera-dommen, idet den dog i stedet for kvantitative restriktioner og foranstaltninger med tilsvarende virkning anfører told og afgifter med tilsvarende virkning.

Dette udtales vedrørende det tyske spiritusmonopol, som indeholder en landbrugsmæssig faktor (især alkohol fremstillet af kartofler). Kan dette overføres på et monopol som det franske spiritusmonopol, hvor den landbrugsmæssige faktor forekommer mig at være betydelig større (alkohol fremstillet af roer, destillationspligt)?

Domstolen har i sin dom, Hansen, af 10. oktober 1978 (præmis 16) udtalt: »Under hensyn til, at de pågældende bestemmelser ikke er gjort ensartede eller blevet tilnærmet, forbyder fællesskabsretten på sit nuværende udviklingstrin ikke, at medlemsstaterne indrømmer fiskale fordele i form af fritagelse for eller nedsættelse af afgift for bestemte former for spiritus eller bestemte producentgrupper«. Dette synes mig at være en genindførelse, via artikel 95, af »tilpasning« i henhold til artikel 37, stk. 4, og jeg skal tillade mig at rejse tvivl om kvaliteten af det derved fremkomne resultat.

Sammenfattende mine bemærkninger indtil dette punkt skal jeg udtale, at forbudet mod forskelsbehandling eller foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner må bedømmes i forhold til de specielle traktatbestemmelser om monopoler, dvs. artikel 37 i sin helhed. Anvendelsen af denne artikels stykke 2 på en foranstaltning, selv en ny, som er bragt i anvendelse inden for rammerne af en monopolordning, der har samme funktion som en national markedsordning for landbruget, må finde sted under hensyntagen til betingelserne i artikel 37, stk. 3.

IV — Forudsat at udelukkelsen af enhver forskelsbehandling, selv den omvendte, i henhold til artikel 37 var umiddelbart gældende i det tidsrum, som interesserer den nationale ret, må det endvidere undersøges, om det under hensyntagen til reglerne om oprindelsesbetegnelser drejer sig om »lignende« produkter.

Det må nemlig undersøges, om det produkt, som sagsøgeren fremstiller, ligner de produkter med oprindelse i eller hidrørende fra andre medlemsstater (Italien), i forhold til hvilke sagsøgeren påstår at have været udsat for forskelsbehandling.

I denne forbindelse udspillede sig i retsmødet en dunkel strid mellem sagsøgerens repræsentanter og den franske regerings befuldmægtigede og sagkyndige, og jeg er ikke mere sikker end den refererende dommer på, at jeg har forstået den fuldstændig.

Ifølge den franske regering blev poire William-spiritus fra 1974 til 1977 ved aftapningen fra destillationsapparatet i Frankrig betragtet som alkoholråstøv eller råsprit, og altså forbeholdt staten. Når alkoholen blev stillet til producentens frie rådighed, blev den underkastet en »soulte«. Jeg er ikke fuldstændig klar over, for hvilke produkter sagsøgeren kræver »soulten« »tilbagebetalt«; det synes at dreje sig om denne alkohol eller om en drik, fremstillet på basis af denne alkohol, som er gjort egnet til indtagelse ved tilføjelse af vand eller ved destillation. Drejer det sig om en »alkoholholdig« drikkevare, som adskiller sig fra ethylalkohol ved tilstedeværelsen af aromastoffer eller ved en særlig smag, skal den klassificeres under position

22.09 C V., medens »ethylalkohol, ikke denatureret, med et alkoholindhold på under 80 rumfangsprocent« er omfattet af position 22.09 A.

Uaftappet »poire William-spiritus« indført i Frankrig fra EØF-landene betragtedes som råstof og var således underkastet udligningsafgiften. Indført på flasker skulle denne spiritus derimod betragtes som alkohol, der kunne anvendes og forbruges i uforandret tilstand. Der skulle således have været betalt »soulte« for den, såfremt den var blevet fremstillet i Frankrig; den var imidlertid underkastet udligningsafgift ved indførelsen, da den ikke blev fundet værdig til betegnelsen »drikkespiritus«.

Til støtte for sin opfattelse citerer den franske regering de franske toldmyndigheders officielle tidsskrift, ifølge hvilket begrebet produkter, som ikke kan anvendes og forbruges i uforandret tilstand — hvilket er det samme som råstoffer — omfatter produkter, som er egnede til at konkurrere med statens alkohol i afsætningsmæssig henseende. Som sådanne betragtes de former for alkohol og spiritus, som har et alkoholindhold på 57 rumfangsprocent eller mere.

Kommissionen finder disse kriterier uanvendelige. Ifølge den kan man ikke klassificere et produkt efter de beholdere, det er indeholdt i. I denne form finder jeg udsagnet ukorrekt. Beholderstørrelsens indflydelse på toldsatsen fremgår nemlig direkte af den fælles toldtarif, som, vedrørende positionerne 22.09 A og C, skelner imellem; om produktet er indeholdt i beholdere, som rummer to liter eller derunder eller mere end to liter.

Efter min opfattelse drejer sagen sig her om ikke alene en legal eller fiskal, men yderligere om en teknisk kvalitativ og lokal sondring, og det er ikke urimeligt at antage, at udtrykket »et produkt indeholdende ethylalkohol, som kan anvendes og forbruges i uforandret tilstand«, ikke nødvendigvis er synonymt

med udtrykket »produkt, beregnet til drikkebrug«, thi der eksisterer faktisk drikke som gin eller vodka, som — alt efter fremstillingsmåden — betragtes som ethylalkohol, fremstillet af landbrugsprodukter, eller som alkoholholdige drikkevarer, uanset at de for forbrugeren fremtræder ens.

Løsningen af sag 86/78 forudsætter præjudicielt løsningen af problemet om tarifieringen af den »poire William-brændevin«, som indføres fra de andre medlemsstater og den »poire William-brændevin«, som muligvis udføres af sagsøgeren. Ifølge denne fremkommer forskelsbehandlingen derved, at den franske regering betragter »poire William-brændevin« som råsprit, når den er fremstillet i Frankrig, medens den betragter det samme produkt som en alkoholholdig drikkevarer, når den er indført. Under alle omstændigheder har den nationale ret ikke stillet spørgsmål vedrørende dette forhold, og, medmindre retten foranstalter en egentlig bevisførelse, påhviler det den nationale ret at afgøre, om det omhandlede produkt er råsprit, eller modsat om det er »alkohol til drikkebrug«.

V — Af følgende grunde er det imidlertid muligvis ikke nødvendigt at behandle alle disse vanskelige spørgsmål:

Jeg skal herved erindre om, at sag 86/78 drejer som om en ophørt ordningsforenelighed med traktaten, med hensyn til hvilken ordning Kommissionen ikke har indbragt en sag om traktatsbrud. Ifølge sagsøgeren virkede denne ordning forskelsbehandlende, da alkohol hidrørende fra de andre medlemsstater, for hvilken der ikke måtte have været opkrævet udligningsafgift (eller forhøjet udlignings-

afgift), *dengang* var privilegeret i forhold til indenlandsk alkohol, for hvilken der måtte betales en »soulte«, for at den kunne »fristilles«. I sin henstilling af 22. september 1969 til Frankrig havde Kommissionen henledt dette lands opmærksomhed på, at den forhøjede udligningsafgift på indførselen af alkohol virkede forskelsbehandlende, og havde anmodet om afskaffelse af den. I denne henstilling, som ikke er bindende (artikel 189), og som er det eneste middel, der udtrykkeligt er nævnt i artikel 37, stk. 6, til gennemførelse af tilpasningen i henhold til denne artikel, og som først offentliggjordes efter udløbet af overgangsperioden, anfører Kommissionen, at »den ubetingede åbning af det franske marked for produkter fra de andre medlemsstater, før en fælles markedsordning er trådt i kraft, kunne bringe salget af fransk ethylalkohol, fremstillet af landbrugsprodukter, og franske spirituøse konkurrencedygtighed i fare, og dermed også bringe beskræftigelsen og levestandarden for producenterne af visse råstoffer i fare«. Under henvisning til artikel 37, stk. 4, udtaler den, at det kan være nødvendigt at iværksætte særlige foranstaltninger, indtil en fælles markedsordning træder i kraft, og den erklærede opkrævingen af en udligningsafgift på indførselen af alkohol og alkoholholdige drikkevarer for tilladelig.

1. Ifølge sagsøgeren burde producenterne i de andre medlemsstater fra den 1. januar 1970 have haft frihed til at eksportere til og at sælge deres produktion i monopolstaten, medens denne stats statsborgere stadig var berøvet retten til frit at sælge deres produktion, det være sig i deres egen stat eller i de andre. Sagsøgerne gør gældende, at da opkrævingen af udligningsafgiften (eller af den forhøjede udligningsafgift) var ulovlig, var importørerne af udenlandske varer ikke forpligtede til at betale den, og, *såfremt* dette måtte blive antaget, udgjorde »soulten« på franske produkter en forskelsbehandling.

Men, jeg finder ikke, at fabrikanterne og importørerne af de omhandlede produkter — under lige forudsætninger — havde samme *faktiske* stilling. Den ret, som eksportører fra de oprindelige EØF-medlemsstater efter den 1. januar 1970 havde til frit at udføre alkohol til Frankrig — mod betaling af de foreskrevne afgifter — var fuldstændig teoretisk. Den har først kunnet erkendes efter dommene Rewe og Miritz, som under alle omstændigheder ikke har hverken lovkraft eller tilbagevirkende kraft. Den alkohol, hidrørende fra de andre medlemsstater, over for hvilken sagsøgerne føler sig forskelsbehandlende, var underkastet andre begrænsninger. Indtil den 1. april 1974 var de underkastet den udligningsafgift, som er omhandlet i Kommissionens henstilling fra 1969.

2. Selv efter den 1. april 1974 og indtil den 29. juli 1977 var indførselen af ethylalkohol underkastet en forhøjet udligningsafgift, stadig — for den rene alkohol, som indeholdtes i produktet — svarende til »forskellen mellem den laveste pris, som betales af Service des alcools ved slutningen af det foregående produktionsår og salgsprisen for alkohol beregnet til tilsvarende brug«, en formulering, som svarer til den, der senere anvendtes i bilag II til artikel 269 vedrørende »soulten«. Indførselen af produkter »beregnet til drikkebrug, som indeholder ethylalkohol«, hidrørende fra de andre medlemsstater, var, »når den laveste salgspris i oprindelseslandet for finsprit til drikkebrug er lavere end salgsprisen i Frankrig til samme brug«, pålagt

en udligningsafgift, som svarede til forskellen mellem de to priser.

Det er muligt, at producenterne forpligtelse til før juli 1977 at levere deres samlede produktion til staten forhindrede dem i at udføre denne produktion og, i det mindste potentielt, indvirkede på samhandelen mellem medlemsstaterne. Det forhold, at staten — til en forretningsmæssigt rimelig pris — kun opkøber den del af den indenlandske produktion, som Service des alcools er parat til at afsætte, kan medføre en faktisk kontingentering af den indenlandske produktion. Det havde været en forskelsbehandling til skade for franske producenter, som ville være et brud på traktatens regler om lige konkurrencevilkår, om producenterne fra EØF havde haft ret til frit at sælge deres alkoholproduktion i Frankrig. Men dette er ikke tilfældet. Det er heller ikke udelukket, at det indenlandske produkt under hensyn til den i 1974 indførte udligningsafgift, for så vidt angår dets salgspris, stilledes i en position, der var dårligere end det sammenlignelige indførte produkts, og at udligningsafgiften steg, når monopolmyndigheden inden for rammerne af sin salgs-politik fastsatte prisen for alkohol til særlige formål på et særlig lavt niveau, men til gengæld fastsatte salgsprisen for alkohol til drikkebrug på et særlig højt niveau.

Den franske regering bemærker imidlertid, at i mangel af en fælles markedsordning for alkohol, opvejes forpligtelsen til at betale en »soulte«, som kun rammer råsprit (og ikke alkohol, der kan anvendes og forbruges i uforandret tilstand), for de franske fabrikanter og forbrugere af indenlandsk alkohol, for hvilken der til forskel fra indført alkohol, der kan anvendes og forbruges i uforandret tilstand, betales denne »soulte«, af en forsyningsikkerhed.

Ifølge artikel 95, som også Kommissionen henviser til, er det medlemsstaterne forbudt at pålægge indførte produkter en højere afgift end den, som

finder anvendelse på lignende indenlandske produkter. I det omhandlede tidsrum var indførte produkter pålagt — med rette eller urette — en afgift, som svarede til den, som påhvilede indenlandske produkter. Der fandt altså i virkeligheden ingen forskelsbehandling sted. Ifølge den franske regering forbyder denne artikel ikke, at den samme afgift pålægges et indført produkt og et hermed ligeartet indenlandsk produkt, ej heller når en del af den afgift, som påhviler det indenlandske produkt, anvendes til finansiering af et statsmonopol, medens den afgift, som påhviler det indførte produkt, opkræves til fordel for det almindelige statsbudget.

3. Den nationale ret spørger imidlertid også, om det forhold udgør en forskelsbehandling, at ren alkohol (råstof), indeholdt i indførte, alkoholholdige drikkevarer, efter den 29. juli 1977 ikke er pålagt »soulte«, medens alkoholen, når den er indeholdt i alkoholholdige drikkevarer, fremstillet i Frankrig, er pålagt denne. Uanset besvarelsen af dette spørgsmål synes mig ganske overflødig for afgørelsen af sagen for den nationale ret, og at spørgsmålet mere hensigtsmæssigt kunne gøres til genstand for en traktatbrudssag, skal jeg dog bemærke følgende:

Kommissionen påviser, at den »soulte«, som Service des alcools opkræver til gengæld for, at de franske producenter gives fri rådighed over den alkohol, der er forbeholdt staten (og som er lig med det pristillæg, som opkræves af Service des alcools i tilfælde af tilbagekøb, og som er omhandlet i artikel 2 i bekendtgørelsen af 25. 7. 1977), svarer til den

»soulte«, som i Frankrig opkræves af alkohol, produceret i andre medlemsstater og anvendt eller forbrugt i Frankrig. I det omfang, hvor denne sidstnævnte er en integrerende del af den almindelige afgiftsordning, som finder anvendelse på alkohol, der anvendes eller forbruges i Frankrig, udgør den ingen hindring for varernes frie bevægelighed og er dermed i overensstemmelse med reglerne i artikel 95.

Med andre ord skulle »soulten« i henhold til det nye stykke 1 i artikel 269 være modstykket til en støtteordning for produktionen eller for salget af indenlandsk alkohol, fremstillet af landbrugsprodukter. Jeg tvivler imidlertid stærkt på, at betingelserne i artikel 93, stk. 3, 2. og 3. punktum, er iagttaget, idet der ifølge Domstolens dom, Miritz, efter den 1. januar 1970 burde eksistere en ordning med »fri samhandel« med hensyn til ethylalkohol, fremstillet af landbrugsprodukter, i de oprindelige medlemsstater, og at virkningen af artikel 4 i Rådets forordning nr. 26 af 4. april 1962 også burde være ophørt.

»Forskelsbehandlingen« skyldes ifølge sagsøgerne i hovedsagen, at de franske producenter stadig er forpligtede til at overdrage deres produktion til monopol, medmindre de betaler »soulten«, medens producenterne i de øvrige oprindelige medlemsstater har frihed til at eksportere til Frankrig. Uanset eneretten til indførsel og udførsel er blevet afskaffet, kan monopol på grund af de indenlandske producenters leveringsforpligtelser direkte eller indirekte øve indflydelse på samhandelen. Dette forhold beror imidlertid i første række på pligten til køb til garanterede priser, fulgt af de indenlandske producenters pligt til overdragelse; kun afskaffelsen af denne pligt, som er modstykket til Service des alcools' indkøbsmonopol, kunne fjerne enhver mulighed for omvendt forskelsbehandling. Efter min opfattelse ville en sådan afskaffelse bringe selve monopolens eksistens i fare og medføre dets afskaffelse, uanset monopolernes eksistens udtrykkeligt er anerkendt i artikel 222.

I øvrigt er dette problem stadig genstand for forhandlinger vedrørende etableringen af en fælles markedsordning for ethylalkohol. Uanset spørgsmålet ikke har været anskuet under denne synsvinkel i de foreliggende sager, er det uomtvisteligt, at omend den franske Service des alcools ikke udgør en virksomhed »af almindelig økonomisk interesse«, har den dog karakter af et fiskalt monopol i den i artikel 90, stk. 2, omhandlede betydning. Et sådant monopol's opgave er bl.a. at opnå det størst mulige skatteprovenu, som er foreneligt med den optimale ligevægt mellem udbudet og efterspørgselen af alkohol. Den blotte ophævelse af pligten til overdragelse ville umuliggøre — retligt eller faktisk — den opgave, som er tildelt denne »service«. Om opretholdelsen af denne pligt influerer på udviklingen i samhandelen i et omfang, som strider mod Fællesskabets interesse, forbliver naturligvis et åbent spørgsmål. Men dette er en vanskelig vurdering, da den står i forbindelse med overvejelser vedrørende den offentlige sundhed. Det drejer sig nemlig om at forlige to fuldstændigt modstridende formål, på den ene side at maksimere skatteindtægterne fra produktionen og forbruget af alkohol, fremme den frie omsætning af dette produkt, og, på den anden side må det forhold ikke tabes af syne, at skattereglerne for alkohol ikke er uden indflydelse på sundhedspolitikken, og at en uforholdsmæssig stor ethylalkoholproduktion ville modvirke den — vanskelige — stræben mod en ligevægt mellem skatteindtægter og offentlig sundhed. Det er ubestrideligt, at enhver form for afgift af alkohol,

ved siden af at have en regulering af markedet og skatteindtægter til formål, især i de nye medlemsstater er begrundet i den offentlige sundheds krav.

Som en sammenfatning af mit indlæg vedrørende den første sag skal jeg anføre, at den »soulte«, indenlandske fabrikanter i perioden 1974/1977, som den nationale ret beskæftiger sig med, skulle betale for produkter, som kunne anvendes og forbruges i uforandret tilstand, og som indeholdt fristillet alkohol, i det mindste blev udlignet ved den afgift, som lignende produkter indført fra de andre medlemsstater var underkastet. Den omstændighed, at disse begrænsninger eller betingelser skulle have været i strid med traktaten, kan ikke påberåbes af sagsøgerne i hovedsagen, idet disse begrænsningers gyldighed i henseende til fællesskabsretten aldrig har været indbragt for Domstolen hverken ved direkte søgsmål eller under en præjudicial sag.

Det samme gælder vedrørende den påståede forskelsbehandling, som skulle være resultatet af, at den fristillede franske alkohol eller de spiritusholdige franske drikkevarer, indeholdende fristillet alkohol, skulle være mindre konkurrencedygtige på eksportmarkederne som følge af denne »soulte«; i tilfælde af udførsel af disse produkter blev den »soulte«, som påhvilede den fristillede indenlandske alkohol, der indeholdtes i disse produkter, enten ikke opkrævet eller tilbagebetalt.

VI — 1. Medens sagsøgerne påstår sig forskelsbehandlet over for indenlandske importører af »distillats de poire Williams« (sag 86/78), påstår de i sag 119/78 at være blevet stillet dårligere end indenlandske hedvinsfabrikanter, dvs. producenterne af ægte Cointreau. Sagsøgerne synes — jeg anvender denne forsigtige formulering, idet der mangler enhver nærmere angivelse i sagsakten — at have haft en »efterbearbejdning af alkoholen« (repassage d'alcool) i sinde, hvilket ikke er en simpel omformning, da

efterbearbejdning af alkoholholdige væsker består i en fornyet destillation, som medfører fremstilling af andre produkter i den i den franske lovgivning omhandlede betydning, eller i en fornyet destillation af råstoffer med henblik på at fremstille en ny, rektificeret alkohol med et højt alkoholindhold. Fremstillingen af alkohol, der er rektificeret til et højt alkoholindhold, er imidlertid forbeholdt staten i medfør af artikel 358 i Code Général des Impôts, som jeg tidligere har omtalt.

Hovedsagen er altså ikke uden lighedspunkter med Miritz-sagen. Miritz-sagen drejede sig om et parti fra Italien indførte citronskalsdestillater eller koncentrerede ekstrakter af nogle aromastoffer i en alkoholopløsning, som henhører under position 33.04, og som danner grundlag for fremstillingen af drikkevarer under position 22.06. Der eksisterede før gennemførelse af en lov af 23. december 1970 et indførselsforbud i Forbundsrepublikken Tyskland, idet det tyske monopol havde eneret til indførselen af ethylalkohol og af ethylalkoholholdige produkter. Før denne lov sikredes den tyske udligningsafgifts rolle gennem eneretten, som i praksis medførte et indførselsforbud, dog med undtagelse af visse produkter. Til forskel fra nærværende sag var der imidlertid ikke rejst spørgsmål om forbudet mod fremstilling af produktet, men om tilbagebetaling af udligningsafgiften, som i henhold til den tyske lovgivning opkrævedes på grundlag af varens alkoholindhold.

Ifølge sagsøgerne i hovedsagen drejer sagen sig ikke om råstoffer (opløsninger) til fremstilling af alkohol, men om alkoholholdige råstoffer (opløsninger) beregnet til fremstilling af alkohol og spiritus. Frugter, hvis gæring er blevet afbrudt

ved nedlægning i en stærk alkohol, er ikke råstoffer *til fremstilling af alkohol*: det er en *alkoholholdig* opløsning. I dette tilfælde ville man opnå et produkt, som havde fået tilsat ikke-denatureret ethylalkohol fremstillet af landbrugsprodukter med et alkoholindhold på under 80 rumfangsprocent, hvilket produkt er omfattet af position 22.09 B, »sammen-satte alkoholholdige tilberedninger (såkaldte koncentrerede ekstrakter)«, og som det er hensigten at regulere ved den fremtidige fælles markedsordning.

Som i den foregående sag foreligger altså præjudicielt et spørgsmål om tarifiering.

Der eksisterer endnu ikke noget fællesskabsbegreb for alkoholholdige »råstoffer« eller »råstoffer« til fremstilling af alkohol. I øvrigt har Domstolen i sin dom, Hansen, af 10. oktober 1978 udtalt:

»Under hensyn til, at de pågældende bestemmelser ikke er gjort ensartede eller blevet tilnærmet, forbyder fællesskabsretten på sit nuværende udviklingstrin ikke, at medlemsstaterne indrømmer fiskale fordele i form af fritagelse for eller nedsættelse af afgift for bestemte former for spiritus eller bestemte producentgrupper;

sådanne fiskale fordele kan nemlig tjene legitime økonomiske eller sociale formål, såsom anvendelse af bestemte råstoffer i destillerierne, opretholdelse af produktionen af bestemte spiritusprodukter af høj kvalitet, eller opretholdelse af bestemte grupper virksomheder, såsom landbrugsdestillerier« (præmis 16);

»I denne sammenhæng kan der opstå vanskeligheder med hensyn til at sammenligne de kriterier, som de forskellige nationale lovgivninger har gjort de omhandlede fiskale fordele betinget af, såsom *råstoffernes* art, installationernes tekniske karakteristika, destillationsmetoder, afgiftsformerne og afgiftskontrolmetoderne« (præmis 18).

Den nationale ret har kendt for ret, at de omhandlede »appelsiner nedlagt i

alkohol« er råstoffer efter artikel 268 i bilag II, da de er beregnet til destillation, og grunden til, at forvaltningen nægter at give den tilladelse, som sagsøgerne har ansøgt om, synes at være, at frugterne er blevet beriget med anden alkohol end indenlandsk alkohol, fremstillet af landbrugsprodukter; det drejer sig om alkohol med oprindelse i tredjeland eller om alkohol, fremstillet i en medlemsstat, på grundlag af råstoffer med oprindelse i denne medlemsstat eller i tredjeland, men jeg ved ikke med sikkerhed, hvilken slags det er og med hvilken oprindelse.

2. Jeg skal erindre om, at det i Frankrig i henhold til artikel 268 i bilag II til Code Général des Impôts:

- 1) er tilladt at destillere andre indførte, friske frugter end æbler, pærer og druer;
- 2) er forbudt at destillere indførte, friske æbler, pærer og druer;
- 3) er forbudt at destillere andre indførte »råstoffer«.

Indledningsvis må jeg udtrykke visse tvivl om, hvorvidt destillationsforbudet for friske frugter, i hvert fald for pærer, er foreneligt med de løbende licitationer, som udbydes af den italienske interventionsmyndighed (A.I.M.A.) vedrørende overførsel af pærer, der er trukket tilbage fra markedet, til destillationsindustrien — således som den, der offentliggjordes i Tidende af 10. juni 1978. Kommissionens forordning nr. 1562/70

af 31. juli 1970, på basis af hvilken en sådan licitation er blevet foranstaltet, foreskriver nemlig, at »alle interesserede inden for Fællesskabet [sikres] ligelig behandling« under forudsætning af, at det tildelte produkt forarbejdes til alkohol med en styrke på mere end 80 rumfangsprocent.

3. Den nationale ret har imidlertid fastslået, at da appelsinerne nedlagt i alkohol er indførte, berører den manglende mulighed for at destillere dem de frie varebevægelser i fællesmarkedet og forbudet mod forskelsbehandling af medlemsstaternes statsborgere (artikel 37).

Det følger heraf, at selv om sagsøgerne skulle have ret til at indføre det omhandlede produkt — og forvaltningen anerkender, at de teoretisk set har ret hertil — kan de ikke gøre det på den måde, de ønsker.

Ordlyden af det spørgsmål, som er stillet Domstolen, er en smule uklar. Artikel 10 omfatter nemlig produkter hidrørende fra tredjeland, som frit kan omsættes i en medlemsstat, og jeg kan vanskeligt se, hvilken interesse spørgsmålet vedrørende denne artikel kan have for løsningen af den nationale retstvist, medmindre man forudsætter en »omgåelse« gennem Italien, hvis f.eks. appelsinerne i virkeligheden hidrørte fra Spanien og var blevet tilføjet alkohol, det være sig i Spanien eller Italien, og at denne alkohol hidrørte fra italienske eller udenlandske råstoffer. Spørgsmålet må altså omformuleres på følgende måde: er artiklerne 10 og 37 eller nogen anden bestemmelse i traktaten til hinder for en national foranstaltning, som i en medlemsstat forbyder destillation af råstoffer, som har oprindelse i en anden medlemsstat, eller som frit kan omsættes i denne stat, efter at de er importeret fra tredjeland?

Sagsøgerne i hovedsagen udleder af Miritz-dommen, at forbudet mod destillation af (alkoholholdige) råstoffer, som har sammenhæng med monopolets eksi-

stens, udgør en hindring for indførselen af råstoffer hidrørende fra andre medlemsstater og således udgør en forskelsbehandling i det omfang, hvori *de samme* råstoffer frit kan destilleres, når de er af fransk oprindelse. For de råstoffer, som frit kan omsættes efter indførsel fra tredjeland, er der blevet betalt told eller afgifter i henhold til position 20.06 B I, og sagsøgerne ønsker frit at kunne destillere det, som de kalder »sammensatte spirituosar«, uden at være forpligtet til betaling af »forbrugsafgift«.

Jeg genfinder her det samme spørgsmål: vil afskaffelsen af dette forbud ikke på langt sigt medføre, i hvert fald delvis, monopolets bortfald, uanset at artikel 37 kun kræver, at det tilpasses under de i stykke 4 anførte betingelser? Jeg kan kun gentage den tvivl, jeg tidligere har udtrykt. Jeg skal desuden minde om, at da det drejer sig om ubehandlet alkohol, eller alkohol indeholdt i andre produkter, indført fra lande, som ikke er medlemmer af De europæiske Fællesskaber, finder reglerne i Rådets direktiv 69/74 af 4. marts 1969 om harmonisering af lovgivning om toldoplag og Rådets direktiv 71/235 om harmonisering af lovgivning om de sædvanlige handlinger, der kan foretages på toldoplag og i frizoner, anvendelse.

Hvis, som Kommissionen foreslår, sagen anskues i lyset af den almindelige

ordning i traktatens artikler 30 ff, er dette forbud kun uberettiget, såfremt det ikke finder anvendelse på »lignende«, indenlandske produkter, og såfremt disse frit kan anvendes. Det tilkommer den nationale ret at afgøre, om dette er tilfældet.

I dette tilfælde og i de tilfælde, hvor de omhandlede »råstoffer« ikke er »sammensatte alkoholholdige tilberedninger« i henhold til position 22.09, forekommer forbudet mod at destillere appelsiner, nedlagt i alkohol, hidrørende fra Italien eller fra trejdelande og bragt i fri omsætning i Italien, mig at være i strid med fællesskabsretten.

4. Oprindeligt var frugter tilberedt eller konserveret med alkohol ikke omfattet af den fælles markedsordning for frugt og grønsager. Frugt, som var tilberedt eller konserveret på anden måde, med eller uden tilsætning af alkohol og med tilsætning af sukker, var ej heller omfattet af Kommissionens direktiv 66/683 af

7. november 1966 om afskaffelse af enhver forskelsbehandling mellem indenlandske produkter og produkter, som i medfør af traktatens artikler 9 og 10 frit kan omsættes. Under alle omstændigheder var dette direktiv i medfør af dets artikel 3 ikke anvendeligt på bestemmelser, som omfattedes af artikel 37, stk. 1, i traktaten, eller som udgjorde en del af en national markedsordning for landbrugsprodukter. Artikel 5 i Kommissionens direktiv 70/50 af 22. december 1969 har samme indhold.

Men »appelsiner, nedlagt i alkohol«, er omfattet af Rådets forordning nr. 516/77 af 14. marts 1977 om den fælles markedsordning for produkter forarbejdet på basis af frugt og grønsager, og, medmindre andet er bestemt eller Rådet på forslag af Kommissionen har vedtaget en undtagelse, er det omhandlede destillationsforbud efter den 1. april 1977 i strid med artikel 13, stk. 2, i denne forordning.

Jeg skal herefter foreslå de stillede spørgsmål besvaret på følgende måde:

I marts måned 1977 omfattede begrebet »forskelsbehandling af medlemsstaternes statsborgere med hensyn til forsynings- og afsætningsvilkår« i EØF-traktatens artikel 37 hverken opkrævningen til fordel for et statsmonopol af en tilbagekøbsafgift (soulte de rétrocession), som pålægges visse alkoholholdige råstoffer, når disse overlades til producenternes frie rådighed, og som lignende produkter med oprindelse i de andre medlemsstater også er underkastet, eller et destillationsforbud, som i en medlemsstat uden forskel finder anvendelse på råstoffer, hidrørende fra tredjeland, som efterfølgende er bragt i fri omsætning i en medlemsstat, og på de samme indenlandske råstoffer.